

Sem-V

Banking Law

Nov. 2014

Q.P. Code : 04039

(3 Hours)

[Total Marks : 60

1. Answer in not more than two sentences.

20

- (a) What is an 'Ambiguous instrument'?
- (b) What is 'endorsement in full' and 'endorsement in blank'?
- (c) What is a Garnishee Order?
- (d) What is 'noting' and who does it?
- (e) What is 'maturity' and 'days of grace'?
- (f) What is the definition of "Rupee Coin" under the RBI Act, 1934.
- (g) What is the definition of 'banking' under the Banking Regulation Act, 1949?
- (h) What is definition of 'Unclaimed deposits' under the Banking Regulation Act, 1949?
- (i) Who is an executive head of RBI? How many members are there in central Board of RBI?
- (j) What is the mode of proof of entries in the Bankers Books Evidence Act, 1891.

2. Write short notes on any four:-

20

- (a) Role of Securities and Exchange Board of India.
- (b) Licensing of banks and their branches.
- (c) Holder and Holder in due course under the Negotiable Instruments Act, 1881.
- (d) Bankers Book Evidence Act, 1891.
- (e) Noting and Protest.
- (f) Inland and foreign bills.

3. Answer the following by giving reasons (any two) :

12

- (a) Analyse the following:
  - (i) In respect of an account held by a customer 'A' the bank receive n attachment order for a value of Rs.1,00,000/-.Can it honour cheques out of funds over and above Rs. 1,00,000/-..
  - (ii) 'A' is an account holder with a bank. On the 21-06-2014 a suit of insolvency is filed in the High Court by his creditors. The court appoints an official receiver on the 22-09-2014. The bank receives a cheque of Rs.50,000/- signed by the account holder on the 27-09-2014. Should the bank honour the cheque?

CX-Con. 7130-14.

TURN OVER

- (b) State whether the following are promissory notes or not and give reasons:
- (i) I promise to pay to 'B' Rs. 1,000/- and to deliver to him my car on 1-1-2015.
  - (ii) I promise to pay 'B' Rs. 1,000/- on D's death, provided D leaves me enough to pay that sum.
  - (iii) I promise to pay to 'B' Rs. 1,000/- and all other sums which shall be due to him.
- (c) Analyse the following under the relevant provisions of the Banking Regulation Act, 1949.
- (i) A banking company commences its business and its paid up capital is less than half of the authorized capital.
  - (ii) Can a banking company deal in buying or selling or bartering of goods in addition to the business of banking?
  - (iii) Can a banking company create any charge upon any of its unpaid capital?

4. Answer the following (any four):-

48

- (a) What is dishonor of a Negotiable Instrument? Explain the circumstances under which a bank is justified in dishonouring of a cheque?
- (b) What are the various presumptions as to Negotiable Instruments as special rules of evidence?
- (c) What is the difference between Holder and Holder in Due Course? Discuss various rights and privileges of a Holder in due course.
- (d) Explain how the BR Act, 1949 seeks to regulate managerial structure of a banking company in matters of composition, appointment and removal of the Directors of the Board, Chairman and other staff.
- (e) Discuss various provisions of Reserve Bank of India Act, 1934 and Banking Regulation Act, 1949 relating to maintenance of Cash Reserve Ratio (CRR) and Statutory Liquid Ratio (SLR).
- (f) Explain the provisions of Reserve Bank of India Act, 1934, relating to collection and furnishing of credit information.

(मराठी रूपांतर)

(२ तास)

एकूण गुण : १००

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (दोन पेक्षा जास्त वाक्यात नाही).

२०

- (१) संदिग्ध दस्तऐवज म्हणजे काय ?
- (२) पूर्ण पृष्ठांकन व कोरे पृष्ठांकन म्हणजे काय ?
- (३) परिक्षण आदेश म्हणजे काय ?
- (४) टिपण म्हणजे काय व ते कोण करते ?
- (५) परिपक्वता व अनुग्रह दिवस म्हणजे काय ?
- (६) रिझर्व्ह बँक १९३४ च्या कायद्यानुसार रुपयाच्या नाण्याची व्याख्या द्या.
- (७) बँकींग रेग्युलेशन कायदा १९४९ नुसार बँकींगची व्याख्या द्या.
- (८) बँकींग रेग्युलेशन ॲक्सन १९४९ नुसार दावा न केलेल्या ठेवीची व्याख्या द्या.
- (९) रिझर्व्ह बँकेचा कार्यकारी प्रमुख कोण असतो ? रिझर्व्ह बँकेच्या मध्यवर्ती मंडळात किती सभासद असतात ?
- (१०) बँकर्स बुक इंडियन कायद्यानुसार नोंदीच्या पुराव्याच्या प्रणाली काय आहेत.

२. संक्षिप्त टिप द्या (कोणत्याही चार) :-

२०

- (१) सेबीचे कार्य
- (२) बँका व त्यांच्या शाखांचे परवाने
- (३) हस्तांतरीय दस्तऐवज कायदा १८८१ नुसार 'धारक' व 'सम्यक अनुक्रम धारक'.
- (४) बँकर्स बुक इविलन्स ॲक्ट १८९१
- (५) टिपण व हरकत
- (६) 'अंतरदेशीय' व विदेशी हुंडी.

३. (अ) कारणासहित उत्तरे द्या (कोणतेही दोन) :-

१२

- (१) झंकेत खाते असलेल्या 'अ' या ग्राहकाबद्दल बँकेला रु.१,००,०००/- चा जप्तीचा आदेश मिळाला रु.१,००,०००/- च्या वरील रकमेच्या धनादेशाचा बँक त्या निधीतून आदर करू शकते का ?
- (२) 'अ' हा बँकेचा खातेधारक आहे. त्याच्या ऋणकोने २१/६/१९१४ ला उच्च न्यायालयात त्याच्यावर दिवाळखोरीचा दावा दाखल केला न्यायालयाने २२.९.१४ ला मालमत्तेचा अधिकारी नेमला. २७.९.२०१४ ला खातेदाराने सही केलेला रु.५०,०००/- चा धनादेश बँकेला मिळाला बँकेने त्या धनादेशाचा आदर करावा का ?

(ब) खालील वचनचिठ्ठी आहे कि नाही ते कारणासहित सांगा.

- (i) मी 'ब' ला रु.१००० देण्याचे वचन देतो व माझी गाडी १.१.२०१५ त्याला सुपूर्द करतो.
- (ii) मी 'ड' च्या मृत्युनंतर 'ब' ला रु.५००/- देण्याचे वचन देतो मात्र ड ने मरणोत्तर मला पुरेशी रक्कम देण्याची तजवीज केली तर.
- (iii) मी 'ब' ला रु.१०००/- व इतर रक्कम जी त्याला देय आहे ते देण्याचे वचन देतो.

(क) बँकींग रेग्युलेशन १९४९ नुसार विश्लेषण करा.

- (i) बँकींग कंपनीने बँकींग व्यवसाय चालू केला तेव्हा त्यांचे भरणा केलेले भाग भांडवल हे मग्न्यता दर्शक भाग भांडवलाच्या अर्ध्याहून कमी होते.
- (ii) बँकींग व्यवसायाव्यतिरिक्त बँकींग कंपनी मालाची खरेदी विक्री किंवा अदला बदल करू शकते का ?
- (iii) बँकींग कंपनी भरणा ने केलेल्या भागभांडवलावर बोजा (भार) निर्माण करू शकते का ?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही चार) :-

- (१) हस्तांतरीय दस्तावेजाचा अनादर म्हणजे काय ? कोणत्या परिस्थितीत बँकेने केलेल्या धनादेशाच्या अनादराचे कायदेशीर समर्थन करता येईल ?
- (२) पुराव्याच्या कायद्याच्या खास नियमाशी निगडीत हस्तांतरीय दस्तावेजाची गृहितके कोणती आहेत ?
- (३) 'धारक' व सम्यक अनुक्रम धारक यामधील फरक स्पष्ट करा. सम्यक अनुक्रम धारकाचे हक्क व विशेषाधिकार सांगा.
- (४) बँकींग कंपनीचे संचालक मंडळ, अध्यक्ष व इतर कर्मचारी यांची रचना, नेमणुका व पदच्युतीबाबत बँकींग रेग्युलेशन १९४९ बँकींग कंपनीच्या व्यवस्थापकिय रचनेचे नियंत्रण कसे करते ?
- (५) राखीव रोखतेचे प्रमाण व कायदेशीर तरलतेचे प्रमाण राखण्याबाबत रिझर्व्ह बँक ॲक्ट १९३४ व बँकींग रेग्युलेशन १९४९ मधील विविध तरतुदी स्पष्ट करा.
- (६) रिझर्व्ह बँक ॲक्ट १९३४ नुसार पतविषयक माहितीचा संग्रह व सादरीकरण यांच्या तरतुदी स्पष्ट करा.